

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง และเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและความเหมาะสม หลังจากนั้นได้นำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และประเมินค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเผชิญอุปสรรคก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง

ตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง โดยการประเมินค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t-test ของความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 1 การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง

ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง เป็นการพัฒนาชุดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กเยาวชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน ได้แก่ ปลัดเทศบาลตำบลเกาะคา นักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเกาะคา กรรมการเด็กและเยาวชน จำนวน 10 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน และผู้ปกครอง จำนวน 2 คน และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญกับเด็กและเยาวชนจำนวน 2 คน เพื่อทำการสนทนากลุ่มในการหาแนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง จากการสนทนากลุ่มสามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวจากการถามคำถามนำ ดังนี้

1. สถานการณ์เด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งในเขตเทศบาลตำบลเกาะคาเป็นอย่างไรบ้าง

1.1 สถานการณ์เด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งในเขตเทศบาลตำบลเกาะคา เด็กที่ถูกทอดทิ้งในที่นี้จะหมายถึงเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา เนื่องจากบิดามารดาต้องไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด เด็กและเยาวชนจึงต้องอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติพี่น้อง ซึ่งคนในครอบครัวที่ดูแลส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง ซึ่งเด็กและเยาวชนเหล่านี้จะเรียนในโรงเรียนในอำเภอเกาะคาเป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีบางกลุ่มที่ไปเรียนโรงเรียนในตัวเมืองลำปาง

2. เด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งควรเทศบาลตำบลเกาะคาควรได้รับการดูแล ส่งเสริม และพัฒนาในด้านใดบ้าง

2.1 ชุมชนควรส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่มีความต้องการจำเป็นพื้นฐานสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น โอกาสในการศึกษา อุปกรณ์สิ่งสนับสนุนในการศึกษา

2.2 ควรส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะการดำเนินชีวิต การดูแลตัวเองในด้านต่างๆ

2.3 ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ อาหารการกิน การออกกำลังกาย เป็นต้น

2.4 ส่งเสริมด้านจิตใจ ให้เด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง รับผิดชอบต่อความสามารถและศักยภาพของตนเอง เพื่อการพัฒนาตนเองต่อไป

2.5 จัดโครงการอบรมหรือกิจกรรมให้ผู้เด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งได้ทำกิจกรรมร่วมกัน จนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนสามารถเผชิญอุปสรรคและแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญได้

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดูแลเด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลเป็นอย่างไรบ้าง

3.1 ปัญหาในการดูแลเด็กและเยาวชนนั้นไม่มีปัญหา เป็นไปตามระบบในการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชน แต่จะมีปัญหากับตัวเด็กและครอบครัวของเด็กและเยาวชน เนื่องจากเมื่อเทศบาลได้ให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นสำหรับเด็กที่มีปัญหา เช่น เด็กติดเกม เด็กออกจากโรงเรียนกลางคัน ทางเทศบาลได้ให้การช่วยเหลือส่งต่อเพื่อบำบัด และได้มีการติดตามผลการช่วยเหลือโดยการเยี่ยมบ้านแต่เนื่องจากเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดาจึงเป็นการยากที่เด็กจะกลับมาเรียนเหมือนเดิม ซึ่งเทศบาลก็ได้ให้การช่วยเหลือในเบื้องต้น

4. กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองและส่งเสริมการแก้ปัญหาควรเป็นกิจกรรมในลักษณะใด

4.1 กิจกรรมที่ควรจัดสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งควรเป็นกิจกรรมการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่เขาเผชิญ เนื่องจากว่าพวกเขาเหล่านั้นไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา ไม่ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย กิจกรรมควรส่งเสริมเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเอง ปัจจุบันสังคมเปลี่ยนไปมากถ้าเด็กไม่เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองแล้วจะถูกชักจูงได้ง่ายและนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ดังนั้นกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตัวเอง การคิดในแง่บวก ถ้าเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งได้รับการส่งเสริมในสิ่งเหล่านี้ จะทำให้เขาสามารถที่จะใช้ชีวิตในสังคมและแก้ปัญหาที่ตนเองเผชิญได้

5. แนวทางการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเจตคติทางบวกหรือเชาวน์ในการเผชิญอุปสรรคโดยสามารถเผชิญกับวิกฤติด้วยความอดทนและจัดการแก้ไขปัญหาคควรเป็นอย่างไร

5.1 ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งควรเป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน เนื่องจากจะได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนในชุมชนอย่างแท้จริง

5.2 เทศบาลควรให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย

5.3 จัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เกิดกระบวนการคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน

5.4 การจัดกิจกรรมควรแยกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้ง และจะต้องมีการสลับกับการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มใหญ่เพื่อการทำความรู้จักกันทั่วทุกคน

5.5 ส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองเนื่องจากเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา

5.6 ส่งเสริมเรื่องของการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดแก้ปัญหา

5.7 ส่งเสริมทักษะชีวิตให้แก่เยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต และผ่านอุปสรรคในชีวิตที่เขาเผชิญได้

จากที่ทำการสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในเทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน ได้แก่ ปลัดเทศบาลตำบลเกาะคา นักพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลเกาะคา กรรมการเด็กและเยาวชน จำนวน 10 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน และผู้ปกครอง จำนวน 2 คน และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญกับเด็กและเยาวชน จำนวน 2 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและจากการศึกษาจากเอกสารตำรา และงานวิจัยต่างๆ สามารถนำมาสรุปและพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง มีชื่อชุดกิจกรรมว่า “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” ประกอบไปด้วยกิจกรรมย่อยทั้งหมด 6 กิจกรรม โดยที่แต่ละกิจกรรมจะมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดกระบวนการคิดที่สนองต่อสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคในชีวิต ทักษะการคิดแก้ปัญหา ตลอดจนการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดี เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ การคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาที่เผชิญ เข้าใจปัญหา ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาหรืออุปสรรคที่เผชิญได้ ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม ดังนี้

ตาราง 1 แสดงชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค”

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญของกิจกรรม
1	“ร่วมด้วยช่วยกัน ผูกพันสามัคคี”	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกเรียนรู้การทำงานเป็นทีม 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ในการแก้ปัญหาร่วมกัน 	<p>การทำงานเป็นทีม (Team work) ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการทำงานเป็นอย่างมาก โดยที่สมาชิกในทีมทุกคนมีการรวมกลุ่มทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกัน ในการทำงานเป็นทีมต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิก สมาชิกในทีมมีปฏิสัมพันธ์กัน มีบทบาทในทีม มีการวางแผนการทำงาน การแก้ปัญหาและอุปสรรคระหว่างการทำงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ</p> <p>การทำงานเป็นทีมนั้นบางครั้งอาจจะไม่ราบรื่น อาจจะต้องเผชิญกับอุปสรรคอยู่พอสมควร จึงได้กำหนดกิจกรรมสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ตลอดจนแก้ปัญหาร่วมกันจนสามารถผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคไปได้</p>

ตาราง 1 แสดงชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญของกิจกรรม
2	“ต้นไม้แห่งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต”	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้สำรวจและวิเคราะห์ตนเองในอดีตและปัจจุบัน 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนในอนาคต 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง 	<p>การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) เป็น การที่บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง มองเห็นคุณค่าในตนเอง ตลอดจนการรับรู้ในความสามารถและศักยภาพของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ซึ่งจะเป็นทักษะหนึ่งในการดำรงชีวิต และนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะต้องมีการปลูกฝังความเชื่อมั่นตั้งแต่เด็ก เนื่องจากในวัยเด็กเป็นวัยที่เรียนรู้ ดังที่ ทฤษฎีบุคลิกภาพของ Erik Erikson (1968) ได้กล่าวถึงช่วงวัยเด็กตอนปลายถึงช่วงวัยรุ่น (ช่วงอายุ 12-18 ปี) ว่าอยู่ในขั้นแสวงหาเอกลักษณ์-ความสับสนในบทบาท ในวัยนี้เป็นช่วงวัยที่หาเอกลักษณ์ของตนเอง และจะสามารถค้นพบความถนัดและความสามารถของตนเอง ถ้าบุคคลมีปัญหาในช่วงวัยนี้ในอนาคตจะทำให้มีปัญหาในการปรับตัว ไม่รู้จักความต้องการของตนเอง ดังนั้นในวัยนี้ควรกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง รับรู้ในความสามารถและศักยภาพของตนเอง ตลอดจนการวางแผนชีวิตในอนาคต</p>

ตาราง 1 แสดงชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญของกิจกรรม
3	“ชุมชนน่าอยู่ เยาวชนน่ารัก”	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนักใน ความสำคัญของชุมชน 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมได้วิเคราะห์ชุมชน ที่อยู่อาศัยของตนเอง 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมได้ฝึกการคิด วิเคราะห์สถานการณ์และ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม 	<p>การคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถของบุคคลในการพิจารณาไตร่ตรอง จำแนกแยะแยะ สิ่งต่างๆ หรือสถานการณ์ต่างๆ ได้โดยหาหลักฐานความสัมพันธ์เชื่อมโยงเพื่อมาเป็นเหตุผลสนับสนุนยืนยันสิ่งนั้น และการคิดวิเคราะห์นอกจากจะเป็นการคิดพิจารณาแยะแยะสถานการณ์หรือสิ่งต่างๆ แล้ว ยังเป็นการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาอีกด้วย ตามที่ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (1965) ในระดับ การวิเคราะห์ (Analysis) ถ้าบุคคลมีความสามารถในการวิเคราะห์ จะสามารถแก้ปัญหาที่เผชิญได้ ดังนั้นเมื่อบุคคลเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคแล้ว และเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา จะทำให้บุคคลเข้าใจปัญหาตลอดจนสามารถคิดหาทางแก้ปัญหาและอุปสรรคได้ด้วยตนเอง</p>

ตาราง 1 แสดงชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญของกิจกรรม
4	“วางแผนดี ไม่มีพลาด”	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตของตนเอง 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนักถึงการวางแผนและแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น 	<p>การวางแผนเป็นการคาดคะเนในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น บุคคลต้องมีการตัดสินใจเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในอนาคต ดังนั้นในการวางแผนในชีวิตให้ประสบความสำเร็จ จะจ้องเริ่มจากการพัฒนาตนเอง พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีความคิดเชิงบวก และที่สำคัญต้องมีทักษะการแก้ปัญหา เพราะถ้าเรากำลังดำเนินชีวิตหรือทำตามแผนและระหว่างนั้นเผชิญกับอุปสรรคระหว่างทาง มีความสามารถคิดแก้ปัญหาที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถบรรลุตามแผนที่วางไว้</p>

ตาราง 1 แสดงชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญของกิจกรรม
5	“ผู้รอดชีวิตบนเกาะ”	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้วิเคราะห์อุปสรรคในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญอย่างกะทันหัน 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกการแก้ปัญหาและแก้ไขอุปสรรคเฉพาะหน้า 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ฝึกการควบคุมสถานการณ์ รู้จักมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อแก้ไขอุปสรรค 	<p>การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking) เป็นการคิดค้นแนวทางเพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่เหมาะสมแก่บุคคลที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจให้บรรลุเป้าหมายสามารถควบคุมสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ให้ไปในทางที่ดีขึ้นได้ ดังที่ จินตนา ธนวิบูลชัย (2559) กล่าวว่า การคิดที่พยายามคลี่คลายปัญหาความแตกต่างระหว่างสภาพจริงที่เกิดขึ้นกับสภาพความต้องการของบุคคลโดยใช้วิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม มีการคิดพิจารณาหาประเด็นสำคัญหรือสิ่งที่ก่อกวนสร้างควมลำบากยุ่งยากสับสนและความวิตกกังวลเพื่อหาทางคลี่คลายและขจัดสิ่งที่เป็นปัญหานั้นให้หมดไป การคิดแก้ปัญหาต้องใช้ความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์ โดยเฉพาะความเป็นเหตุเป็นผลในการทำความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญ</p>

ตาราง 1 แสดงชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญของกิจกรรม
6	“มองโลกในแง่ดี ชีวิตมีความสุข”	<p>1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ศึกษาตัวแบบและสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต</p> <p>2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้พัฒนาความคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดี</p> <p>3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนักถึงการใช้ชีวิตอย่างรอบคอบและเข้มแข็ง</p>	<p>การคิดเชิงบวก (Positive thinking) เป็นการคิดที่มองสถานการณ์ในทางที่ดี ซึ่งช่วยให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่ดี มีกำลังใจ และเกิดแรงจูงใจในการพัฒนา การคิดลักษณะนี้มีการอาศัยหลักของความถูกต้อง และความเป็นจริง ขณะเดียวกันก็เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น วิทยา นาควัชระ (2560 : ออนไลน์) กล่าวว่า การคิดบวกเริ่มต้นง่าย ๆ ที่ตัวเรา คิดบวกอยู่ที่ใจ ความเชื่อมั่นศรัทธาและความมั่นใจเกิดขึ้นได้ด้วยวิธีคิดบวกให้หมั่นโนภาพผลประโยชน์ของการคิดบวกให้ชัดเจน แต่การคิดเชิงบวกอย่างเดียวยังไม่พอ จะต้องทำให้เกิดความรู้สึกเชิงบวกและการกระทำที่เป็นเชิงบวกด้วย เช่น การพูดว่า “ฉันทำได้” เป็นวิธีคิดช่วยปลุกความกล้า ช่วยผลักดันพลังงานแห่งความคิดให้แสดงออกมา เป็นวิธีเพิ่มแรงกระตุ้นให้ตนเอง จุดประกายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อคิดหาวิธีใช้ชีวิตให้มีความสุขและยังสามารถควบคุมความคิดของตนเองได้ ดังนั้นการเสริมสร้างความคิดเชิงบวกต้องเริ่มที่ตัวบุคคลก่อน บุคคลจะต้องมีความมั่นใจ เชื่อมั่น และศรัทธาในตนเองและที่สำคัญที่สุดต้องมองโลกในแง่ดี</p>

หลังจากที่ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของชุดกิจกรรมว่ามีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งหรือไม่ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงชุดกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และให้ทางเทศบาลตำบลเกาะคาตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายว่ามีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง

ตอนที่ 2 ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง โดยการประเมินค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t-test ของความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้งคือไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นพื้นฐานตามจำนวนกิจกรรมทั้งหมด 6 กิจกรรม โดยที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน จะได้เข้าร่วมกิจกรรมจนครบทั้งหมด 6 กิจกรรม เป็นระยะเวลา 2 วันๆ ละ 3 กิจกรรม และสุดท้ายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมแล้ว ได้ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง โดยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง กลุ่มตัวอย่างจะได้ทำแบบประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคจำนวน 30 ข้อ ประกอบไปด้วยการประเมินด้านการควบคุมสถานการณ์ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่บวก ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	14	46.67
หญิง	16	53.33
อายุ		
10 ปี	2	6.67
11 ปี	2	6.67
12 ปี	5	16.67
13 ปี	6	20.00
14 ปี	11	36.67
15 ปี	4	13.32

ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
อาศัยอยู่กับ		
ปู่ ย่า	8	26.67
ตา ยาย	7	23.33
ลุง ป้า	4	13.33
น้ำ อา	5	16.67
อื่น ๆ	6	20.00
ศึกษาอยู่ในระดับชั้น		
ประถมศึกษาปีที่ 4	2	6.67
ประถมศึกษาปีที่ 5	2	6.67
ประถมศึกษาปีที่ 6	5	16.67
มัธยมศึกษาปีที่ 1	6	20.00
มัธยมศึกษาปีที่ 2	11	36.67
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4	13.32

ตาราง 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 30 คน เป็นเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 และเป็นเพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33

อายุของกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง 10 – 15 ปี อายุ 10 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 อายุ 11 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 อายุ 12 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 อายุ 13 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อายุ 14 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และอายุ 15 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.32

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับปู่ย่า จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 อาศัยอยู่กับตายาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 อาศัยอยู่กับลุงป้า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 อาศัยอยู่กับน้ำอา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และอาศัยอยู่กับคนอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67
ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ
16.67 มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อย
ละ 20.00 มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 คน
คิดเป็นร้อยละ 13.32

ตาราง 3 แสดงผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการควบคุมสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค”

ข้อที่	ข้อความคำถาม	Pre-test		Post-test	
		(\bar{X})	(S.D.)	(\bar{X})	(S.D.)
1	เมื่อนั้นถูกครูว่ากล่าวตักเตือน ฉันจะกลับมาทบทวนข้อบกพร่องของตนเองเสมอ	3.15	0.63	4.13	0.35
2	เมื่อครอบครัวมีปัญหาด้านการเงิน ฉันจะหางานพิเศษทำเพื่อแบ่งเบาภาระ	3.23	0.71	3.60	0.62
3	เมื่อนั้นได้รับผิดชอบงานที่ยาก ฉันจะพยายามตั้งใจทำให้ดีที่สุด	3.31	0.84	4.40	0.50
4	เมื่อรู้ว่าสุขภาพไม่ดีฉันจะดูแลตัวเอง	3.77	0.77	4.20	0.66
5	ฉันมีความตั้งใจเรียนเพราะคิดว่าจะทำให้อนาคตดีขึ้น	3.35	0.94	4.07	0.87
6	เมื่อเพื่อนมีปัญหา ฉันจะเข้าไปปลอบและช่วยแก้ปัญหา	3.27	0.63	4.07	0.45
7	ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ที่ฉันไม่พอใจได้	2.92	0.96	3.80	0.92
8	ฉันสามารถหาเพื่อนใหม่ได้ตลอดเวลา	3.27	0.94	4.40	0.50
9	เมื่อเห็นครูถือของหนัก ฉันจะเข้าไปช่วยครูทุกครั้ง	3.00	0.72	3.73	0.45
10	เมื่อนั้นได้รับเลือกให้พูดหน้าชั้น ฉันสามารถทำได้โดยไม่เขินอาย	2.81	1.05	3.67	0.71
	รวมเฉลี่ย	3.21	0.82	4.01	0.60

ตาราง 3 แสดงให้เห็นถึงผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการควบคุมสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการควบคุมสถานการณ์มีค่ารวมเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.82 ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการควบคุมสถานการณ์อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการควบคุมสถานการณ์มีค่ารวมเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.60 ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการควบคุมสถานการณ์อยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 แสดงผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค”

ข้อที่	ข้อความถาม	Pre-test		Post-test	
		(\bar{X})	(S.D.)	(\bar{X})	(S.D.)
11	เมื่อมีปัญหาเข้ามาในชีวิต ฉันสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง	3.35	0.84	3.53	1.38
12	ในการทำงานกลุ่มเมื่อเพื่อนไม่ช่วยงาน ฉันสามารถพูดโน้มน้าวให้เพื่อนทำงานได้	2.85	1.08	3.33	0.96
13	ฉันวางแผนในการทำงานเสมอ	3.31	0.72	3.87	0.73
14	เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ฉันจะเข้าไปปรับความเข้าใจกับเพื่อนทุกครั้ง	3.23	1.21	4.73	0.58
15	เมื่องานที่ทำไม่เป็นไปตามคาดหมาย ฉันจะพยายามทำให้อดีที่สุด	3.77	0.79	4.20	0.41
16	เมื่อพ่อแม่ให้เงินมาโรงเรียน ฉันสามารถวางแผนการใช้เงินได้เป็นอย่างดี	3.77	0.96	4.53	0.51
17	เมื่อฉันไม่สบาย ฉันจะไปหาหมอเพื่อหาสาเหตุของการป่วย	3.50	1.17	4.77	0.50
18	เมื่อเพื่อนไม่มาตามนัด ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ไม่ให้โกรธได้	2.85	1.28	4.07	0.45
19	ฉันชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ	3.62	0.81	4.33	0.48
20	ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนที่ไม่สนิทได้	3.36	0.99	4.15	0.67
	รวมเฉลี่ย	3.35	0.84	3.53	1.38

ตาราง 4 แสดงให้เห็นถึงผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านความสามารถในการแก้ปัญหามีค่ารวมเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.35 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.84 ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านความสามารถในการแก้ปัญหายู่ในระดับปานกลาง และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านความสามารถในการแก้ปัญหามีค่ารวมเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.38 ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านความสามารถในการแก้ปัญหายู่ในระดับมาก

ตาราง 5 แสดงผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดีของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค”

ข้อที่	ข้อความ	Pre-test		Post-test	
		(\bar{X})	(S.D.)	(\bar{X})	(S.D.)
21	เมื่อต้องย้ายโรงเรียน ฉันสามารถหาเพื่อนใหม่ได้ตลอดเวลา	2.81	1.01	4.27	0.45
22	เมื่อได้รับคัดเลือกให้แสดงงานโรงเรียน ฉันคิดว่าเป็นโอกาสที่ดีที่จะได้ฝึกฝนตนเอง	3.54	0.63	4.00	0.53
23	ถ้าครูให้การบ้านเยอะ ฉันคิดว่าเป็นการฝึกฝนตนเอง	3.27	1.04	4.27	0.69
24	เมื่อเพื่อนยืมเงินแล้วไม่คืนฉันคิดว่าเพื่อนคงมีปัญหาจริง ๆ	3.08	1.02	4.13	0.35
25	มีคนมาตักเตือนฉัน ฉันรับฟังแล้วนำไปปรับปรุงตัวเอง	3.08	0.76	3.60	0.81
26	ฉันชอบเป็นตัวแทนพูดหน้าชั้น เพราะจะได้ฝึกความกล้าแสดงออก	2.77	1.22	4.60	0.50
27	เมื่อมีคนแทรกแถวขณะที่ฉันซื้ออาหาร ฉันจะอธิบายถึงความถูกต้องด้วยคำพูดที่สุภาพ	3.08	0.94	3.73	0.69
28	ฉันรู้สึกภูมิใจในความสามารถของตัวเอง	3.19	1.03	3.53	0.97
29	เมื่อไม่เคยได้รับคำชมจากครู ฉันจะพัฒนาตัวเองให้เก่งขึ้น	3.27	0.84	3.73	0.69
30	ฉันรับฟังปัญหาของคนรอบข้าง เพราะจะทำให้เขาสบายใจขึ้น	3.35	0.69	4.47	0.51
	รวมเฉลี่ย	3.08	0.94	4.33	0.48

ตาราง 5 แสดงให้เห็นถึงผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดีของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดีมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.94 ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดีอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดีมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.48 ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดีอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค

ด้านการประเมิน	Pre-test		Post-test	
	(\bar{X})	(S.D.)	(\bar{X})	(S.D.)
ด้านการควบคุมสถานการณ์	3.21	0.82	4.01	0.60
ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา	3.35	0.84	3.53	1.38
ด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดี	3.08	0.94	4.33	0.48
รวมเฉลี่ย	3.21	0.87	3.96	0.82
การแปลความหมาย	ระดับปานกลาง		ระดับมาก	

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของเด็กและเยาวชนที่ถูกทอดทิ้ง “เยาวชน 4.0 เรียนรู้ ต่อสู้อุปสรรค” ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคมีค่ารวมเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.87 ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคระดับปานกลาง และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมผลการประเมินความสามารถในการเผชิญอุปสรรคมีค่ารวมเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.82 ความสามารถในการเผชิญอุปสรรคระดับมาก จะเห็นได้ว่าความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการคิดเชิงบวกและการมองโลกในแง่ดีของกลุ่มมีการพัฒนาขึ้นจากก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด